

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **MUDr. V. M.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 4. 2011, č. j. 16 Ad 84/2010 – 36,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 4. 2011, č. j. 16 Ad 84/2010 - 36, **se zrušuje** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 8. 10. 2010, č. j. X, Česká správa sociálního zabezpečení (dále též „žalovaná"), příslušná k rozhodování podle ustanovení § 88 odst. 3 a 4 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, rozhodla ve věci námitek žalobkyně MUDr. V. M. proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 31. 5. 2010, č. j. X, jímž byl žalobkyni přiznán starobní důchod od 6. 1. 2010, tak, že podle § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb. a podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, námitky žalobkyně zamítla a napadené rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení vydané v prvním stupni potvrdila. Námitky žalobkyně, v nichž zpochybňovala započet doby pojištění od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 jen v rozsahu 80 %, jakožto doby studia ve smyslu § 34 odst. 1 citovaného zákona, a tedy pouze jako náhradní doby pojištění, neshledala žalovaná důvodnými. Vycházela přitom z obsahu bezchybně vyhotoveného evidenčního listu o době zaměstnání a výdělku (nyní evidenčního listu důchodového pojištění) zaslaného jí Univerzitou Karlovou – lékařskou fakultou v Plzni dne 19. 7. 1976. Jiné doklady od této instituce neměla žalovaná k dispozici, žalobkyně nové doklady nepředložila, a proto jí byl starobní důchod přiznán ve výši odpovídající původně zjištěné skutečnosti.

Ve včas podané žalobě nesouhlasila žalobkyně s napadeným rozhodnutím a tvrdila, že v letech 1970 až 1976, kdy byla studentkou Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni (dále též „LF UK“), současně pracovala na katedře anatomie (v anatomickém ústavu) po celou dobu studia. Zdůraznila, že tato skutečnost byla LF UK řádně doložena žalované bezchybně vyhotoveným evidenčním listem o době zaměstnání a výdělku zaslaným České správě sociálního zabezpečení dne 19. 7. 1976, jak je uvedeno v rozhodnutí ČSSZ ze dne 29. 9. 2010. Navrhovala, aby nebyla redukována doba jejího zaměstnání na anatomickém ústavu LF UK v Plzni v letech 1970 – 1976, ale byla započtena v plném rozsahu, neboť pracovala v běžném pracovním poměru. Současně navrhovala, aby napadené rozhodnutí žalované ze dne 29. 9. 2010 bylo zrušeno a věc vrácena žalované k dalšímu řízení.

Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 26. 1. 2011 uvedla, že nesdílí názor žalobkyně o možnosti započtu doby pojištění v letech 1970 až 1976 v plném rozsahu, tedy jako doby zaměstnání. Poukázala na ustanovení § 13 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění, podle něhož se za náhradní dobu pojištění považuje doba studia získaná před 1. 1. 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let, přičemž podle § 34 zákona č. 155/1995 Sb. se tato náhradní doba započítává pouze v rozsahu 80 %. Žalovaná při posouzení započtu doby od roku 1970 vycházela z evidenčního listu o době zaměstnání a výdělku, jímž Univerzita Karlova, Děkanát lékařské fakulty v Plzni potvrdil, že v době od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 byla žalobkyně studentkou této fakulty s označením resortu (zkratkou) SKOL, což znamená škola. Je tudíž nepochybné, že se jednalo o studium a jiné důkazy o souběžném trváním pracovního poměru stěžovatelka nedoložila. Žalovaná navrhovala, aby krajský soud žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou.

Krajský soud v Plzni napadeným rozsudkem zrušil přezkoumávané rozhodnutí žalované ze dne 29. 9. 2010, č. j. X, pro vady řízení a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V odůvodnění rozsudku uvedl, že ze zaslaného dávkového spisu vedeného žalovanou vyplývá, že údaje uvedené ohledně obsahu evidenčního listu vyhotoveného o době studia žalobkyně na LF UK v Plzni odpovídají jeho obsahu. Žalobkyně sice nepředložila soudu žádné doklady prokazující její tvrzení o hodnocení celkové doby studia jako doby zaměstnání, ačkoliv důkazní břemeno spočívá na ní, nicméně LF UK v Plzni na dotaz soudu reagovala podáním ze dne 9. 2. 2011, podle něhož žalobkyně pracovala na uvedené fakultě v době studia jako odborná asistentka, a to v období od 1. 10. 1972 do 31. 5. 1976.

Krajský soud dále uvedl,že s ohledem a obsah sdělení žalované , že na základě uvedeného potvrzení nelze k dodatečnému započtu dob pojištění přistoupit, neboť z něj nevyplývá, že by žalobkyně vykonávala řádný pracovní poměr zakládající účast na nemocenském a důchodovém pojištění a je tudíž nutné vydání evidenčního listu o pracovním poměru za požadovanou dobu, event. nebude-li již možné evidenční list dodatečně vystavit, je nutné upřesnit o jakou pracovní činnost se jednalo, požádal Lékařskou fakultu UK v Plzni o upřesnění údajů. Uvedená instituce k žádosti soudu vyhotovila dne 8. 4. 2011 originál evidenčního listu o dobách zaměstnání(ELDZ), týkající se pracovní činnosti žalobkyně od 1. 10. 1972 do 31. 5. 1976 a připojila k němu i kopie nalezených mzdových listů žalobkyně za roky 1974 a 1975. Dále soudu sdělila, že na mzdovém oddělení již nepracuje nikdo z těch, kteří tam pracovali v roce 1976 a nelze proto

zjistit, zda tehdy byly vyhotoveny evidenční listy o době studia i o době zaměstnání žalobkyně, když navíc v té době nebyla doba studia jako doba pojištění krácena; oproti současnosti tudíž neměla doba zaměstnání přednost před dobou studia. Žalovaná na zaslanou kopii ELDZ ze dne 8. 4. 2011 reagovala podáním, v němž zdůraznila, že doklad není ověřen příslušnou okresní správou sociálního zabezpečení a je nutné zajistit jeho ověření a zároveň si vyžádat a opatřit od téže OSSZ vyjádření (zdůvodnění), proč byl dne 8. 4. 2011 dodatečně vydán další ELDZ a zda se jedná o opravný evidenční list o době zaměstnání a výdělku k předchozímu ELDZ ze dne 19. 7. 1976.

Krajský soud po zhodnocení uvedených skutečností dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, neboť zjistil, že napadené rozhodnutí vykazuje vady řízení, protože skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí je v rozporu s doplněným obsahem spisu, neboť v soudním řízení byla prokázána další doba pojištění žalobkyně. Napadené rozhodnutí proto bylo zrušeno pro zjištěné vady řízení podle § 76 odst. 1 písm. b), § 78 odst. 1 věta první a odst. 4 s. ř. s. a věc byla vrácena žalované k dalšímu řízení. Krajský soud ještě dodal, že je překvapivé, že na základě stejných evidenčních materiálů žalovaná vyhotovila dva informativní osobní listy důchodového pojištění vždy s uvedením doby pojištění jako zaměstnání a nikoliv studia, ale při vydání rozhodnutí ze dne 31. 5. 2010 najednou uvedla dobu studia. Žalobkyně tudíž až po doručení předmětného rozhodnutí o přiznání starobního důchodu zjistila onen rozpor a dožadovala se nápravy podáním námitek, o nichž bylo rozhodnuto žalovanou rozhodnutím ze dne 29. 9. 2010, aniž by se žalovaná pokusila učinit dotaz u LFUK v Plzni, jak poté učinil soud. Krajský soud uložil žalované, aby v této věci znovu rozhodla o výši starobního důchodu po zohlednění další prokázané doby pojištění – zaměstnání ve smyslu příslušného písmene § 56 odst. 1 zákona, čímž bude realizovat napadený rozsudek a bude dbát na to, aby výrok a rovněž i odůvodnění vydaného rozhodnutí bylo zcela v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu a rovněž i s odpovídajícími ustanoveními příslušného zákona a prováděcích přepisů. Krajský soud zdůraznil, že právním názorem soudu je žalovaná vázána ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná (dále též „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž namítala nezákonnost a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku podle § 103 odst. 1 písm. a) a písm. d) s. ř. s. Zdůraznila, že žalobkyni byl starobní důchod přiznán od 6. 1. 2010 podle § 29 odst. a zákona č. 155/1995 Sb. po zhodnocení veškeré doby pojištění podle evidenčního materiálu založeného v evidenci žalované a dle dodatečně předložených dokladů k žádosti o důchod. Doba pojištění v období od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 byla započtena na základě evidenčního listu o době zaměstnání a výdělku ze dne 19. 7. 1976, vydaného Univerzitou Karlovou, děkanátem Lékařské fakulty v Plzni, ověřeným Národním výborem města Plzeň (podle tehdy platných právních předpisů se i doba studia vykazovala na evidenčních listech důchodového zabezpečení jako zaměstnání). Předmětem sporu je podle žalované započet doby od 1. 10. 1972 do 31. 5. 1976, která byla stěžovatelkou hodnocena podle § 13 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, v rozsahu první šesti let studia po 18 roce věku. Z pohledu zákona o důchodovém pojištění (zabezpečení) se tato doba dotýká jak zákona č. 101/1964 Sb. o sociálním zabezpečení, platného do 31. 12. 1975, tak zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, platného od 1. 1. 1976. Stěžovatelka poukázala na § 6 odst. 1 zákona č. 101/1964 Sb., podle něhož tam kde zákon požaduje pro vznik nebo výši nároku na důchod určitou dobu zaměstnání,

rozumí se jí mimo jiné (od vzniku Československého státu) též doba pracovního (učebního) poměru, jakož i doba studia na školách, včetně vysokých škol, potřebná k přípravě na povolání po skončení povinné školní docházky. Podle § 6 odst. 2 téhož zákona doba pracovního (učebního) poměru (pracovní činnosti) se hodnotí jako doba zaměstnání, pokud pracovní poměr (pracovní činnost) zakládá nebo zakládal nemocenské pojištění podle předpisů platných pro pracovníky; nebyl-li pracovník účasten nemocenského pojištění proto, že nebyl k pojištění přihlášen, nebo proto, že zaměstnání nezakládalo podle předpisů tehdy platných nemocenské pojištění, hodnotí se zaměstnání pro účely tohoto zákona, jestliže by zakládalo účast na nemocenském pojištění podle předpisů platných v době vzniku nároku na důchod. Stěžovatelka poukázala rovněž na ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 121/1975 Sb., ve znění platném do 30. 9. 1988, které ve vztahu k hodnocení doby zaměstnání pro vznik nebo výši nárok na důchod je koncipováno v podstatě shodně s výše již citovanými ustanoveními zákona č. 101/1964 Sb. Dále ještě stěžovatelka připomněla ustanovení § 60 odst. 1 vyhlášky č. 128/1975 Sb., v tehdy platném znění, podle něhož se za hrubý příjem studenta považovala částka 1200 Kčs měsíčně. Zdůraznila znovu § 13 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. a § 34 téhož zákona, podle něhož se za dobu pojištění považují též doby zaměstnání získané před 1. 1. 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, s výjimkou doby studia po dosažení věku 18 let, která se započítává jen v rozsahu 80 %. Proto stěžovatelka na základě své evidence - v ní založeného již zmíněného listu o době zaměstnání a výdělku ze dne 19.7.1976, hodnotila dobu studia žalobkyně po dosažení 18 let věku, tj. od X. X. 1970 do X. X. 1976, jak stanoví zákon o důchodovém pojištění. Věrohodnost dokladu, podle něhož byla takto tato doba hodnocena, nebyla zpochybněna ani v námitkovém řízení. Z evidenčního listu jasně vyplývá, že se jedná o studenta, což dokazuje příjem v jednotlivých letech do roku 1975, tj. měsíčně 800 Kčs a v roce 1976 měsíčně 1200 Kčs. Podle stěžovatelky z žádného z dokladů vyžádaných krajským soudem nelze dovodit, že by žalobkyně v průběhu studia zároveň vykonávala činnost zakládající její účast na nemocenském pojištění právě z titulu pracovního poměru ve smyslu výše již citovaných ustanovení zákona č. 101/1964 Sb. a č. 121/1975 Sb. a též § 2 zákona č. 154/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců. Pokud jde o soudem předložený „originál ELDZ, týkající se zaměstnání žalobkyně od 1. 10. 1972 do 31. 5. 1976“, jedná se o tiskopis ČSSZ – 1127/6, na němž LF UK v Plzni pouze potvrdila skutečnosti doložené již originálem evidenčního listu o době zaměstnání a výdělku ze dne 19.7. 1976. Stejně tak z potvrzení LF UK v Plzni ze dne 9. 2. 2011 nevyplývá, že by žalobkyně byla v této době účastna nemocenského pojištění z titulu pracovního poměru. Z tohoto potvrzení vyplývá pouze, že žalobkyně pracovala v době od 1. 10. 1972 do 31. 5. 1976 na Ústavu anatomie jako odborná asistentka v době svých studií na LF UK v Plzni.

Stěžovatelka zopakovala, že již ve svých vyjádřeních zaslaných krajskému soudu upozornila na nutnost ověření originálu dodatečně vyhotoveného ELDZ (tiskopisu ČSSZ - 1127/6) ze dne 8. 4. 2011 příslušnou okresní správnou sociálního zabezpečení a dále na nutnost zdůvodnění, proč byl dodatečně tento list vydán a zda se jedná o opravný ELDZ ve vztahu k předchozímu ze dne 19.7.1976. Krajský soud však bez dalšího přistoupil k vydání napadeného rozsudku.

Stěžovatelka ke mzdovým listům z let 1974 a 1975 uvedla, že jí nebyly soudem zaslány a proto se k nim nemohla v průběhu soudního řízení vyjádřit. Měl-li soud

pochybnosti o tom, zda stěžovatelka provedla dostatečné šetření ve vztahu k namítané době, mohl jí předložit kopie výše uvedených mzdových listů. Vyslovila přesvědčení, že krajský soud svůj závěr učinil na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu a zároveň se nevypořádal s právní úpravou platnou před 1. 1. 1996. K závěru krajského soudu o překvapivosti rozporu mezi obsahem údajů na informativním listu důchodového pojištění zaslaným žalobkyni před podáním žádosti o důchod s údaji uvedenými na osobním listu důchodového pojištění připojeném k rozhodnutí o přiznání dávky, stěžovatelka uvedla, že předběžný OLDP má pouze informativní charakter a pokud v něm doba pojištění od 1. 10. 1972 do 31. 5. 1976 byla uváděna jako doba zaměstnání, nelze z toho dovodit, že by doba prokázaného studia měla být jen proto stěžovatelkou hodnocena v rozporu s § 13 zákona o důchodovém pojištění jako doba zaměstnání z titulu pracovního poměru. K tomu stěžovatelka připomněla, že doba studia se podle právních předpisů platných před 1. 1. 1996 považovala za dobu zaměstnání. Uzavřela, že krajský soud pochybil, pokud zavázal stěžovatelku právním názorem, aby rozhodla o výši starobního důchodu po zohlednění další prokázané doby zaměstnání, tj. doby pracovního poměru od 1. 10. 1972 do 31. 5. 1976. Doklady založené ve spisové dokumentaci neprokazují, že by tato doba, kdy stěžovatelka v rámci svého studia působila též jako odborná asistentka na Ústavu anatomie, byla dobou pracovního poměru zakládajícího účast na nemocenském pojištění podle předpisů platných před 1. 1. 1996. Stěžovatelka navrhovala, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Plzni a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně navrhovala, aby přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalobkyně podle obsahu spisu vyjádření ke kasační stížnosti nepodala.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvody odpovídající § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. a jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán, pokud neshledá důvod jej opravňující se od zásady vázanosti rozsahem a důvody kasační stížnosti odchýlit.

Kasační stížnost je důvodná.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Všechny stížnostní námitky stěžovatelky je možno podle jejich obsahu zahrnout mezi důvody kasační stížnosti obsažené v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Stěžovatelka v podstatě nenamítá aplikaci nesprávného právního názoru či jeho nesprávného vyložení krajským soudem (důvod uvedený pod písm. a) citovaného ustanovení), ale namítá

především nezákonnost a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a to pro nedostatek důvodů. Tuto námitku pokládá Nejvyšší správní soud za opodstatněnou.

Nejvyšší správní soud však navíc dospěl k závěru, že je dán i další důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., spočívající v jiné vadě řízení před soudem, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí. K tomuto zjištění byl Nejvyšší správní soud oprávněn podle § 109 odst. 3 s. ř. s., podle něhož není vázán důvody kasační stížnosti mimo jiné tehdy, bylo-li řízení před krajským soudem zatíženou vadou, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí. Vadu řízení spatřuje zdejší ve dvou skutečnostech: první je fakt, že krajský soud nenařídil jednání, přestože prováděl dokazování, druhou, která s tím úzce souvisí, že za situace, kdy z dosud provedeného dokazování nebylo možno bezpečně usoudit na takový skutkový stav, s nímž by byly v souladu i závěry soudního rozhodnutí, neumožnil účastníkům vyjádřit se k navrženým důkazům při jejich provádění, tj. při jednání soudu a důkazní mezery tak odstranit.

Z obsahu dávkového spisu žalobkyně vedeného stěžovatelkou Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobkyně podala dne 13. 4. 2010 žádost o starobní důchod s datem přiznání 6. 1. 2010. V žádosti uvedla, že se narodila dne X a žádá o uznání péče o tři děti, o něž pečovala do jejich zletilosti. K přehledu o činnosti a náhradních dobách pojištění od ukončení povinné školní docházky uvedla, že v letech 1967 až 1970 studovala na Střední všeobecně vzdělávací škole v Domažlicích a ostatní doba pojištění jí byla již zhodnocena v informačním osobním listu důchodového pojištění ze dne 20. 1. 2009 (doba od 1. 10. 1970 do 31. 12. 2007). Česká správa sociálního zabezpečení svým rozhodnutím ze dne 31. 5. 2010, č. X, přiznala žalobkyni od 6. 1. 2010 starobní důchod podle ustanovení § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. ve výši 13 473 Kč měsíčně. V odůvodnění uvedla, že výše důchodu se skládá ze základní a procentní výměry, základní výměra činí 2170 Kč a procentní výměra se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu, jenž činí 18 378 Kč a jeho výše odpovídá osobnímu vyměřovacímu základu 56 276 Kč za roky 1986 – 2009. Procentní výměra ke dni vzniku nárok na důchod za 40 roků pojištění činí 60 % z výpočtového základu, tj. 11 027 Kč měsíčně a zvýšení procentní výměry za 90 dnů pojištění získaných po vzniku nároku na důchod o 1,5 % výpočtového základu činí 276 Kč měsíčně; celkem činí výše procentní výměry 11 303 Kč měsíčně. K rozhodnutí o přiznání dávky je přiložen osobní list důchodového pojištění vyhotovený stěžovatelkou dne 17. 5. 2010, v němž ke sporné době pojištění, tj. období let 1970 až 1976 je uvedeno, že od X. X. 1970 (datum dosažení věku 18 let žalobkyní) do X. X. 1976 (datum ukončení prvních šesti roků po 18 roce věku) má žalobkyně hodnoceno 2191 dnů jako náhradní dobu pojištění – studium. Doba od X. X. 1976 do 25. 7. 1976 nebyla hodnocena vůbec. Od 26. 7. 1976 má pak další dobu hodnocenu jako zaměstnání, popř. (od účinnosti zákona č. 155/1995 Sb., tj. od 1. 1. 1996) jako dobu pojištění. Podle žalované celková doba pojištění do vzniku nároku na starobní důchod, tj. do 7. 10. 2009 činí 15 209 dnů, tj. 41 roků a 243 dnů a po snížení náhradní doby pojištění na 80 % činí pak 14 771 dnů, tj. 40 roků 171 dnů pojištění. Doba pojištění po vzniku nároku na důchod činí 90 dnů.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení v Sokolově dne 30. 6. 2010 námitky, v nichž pouze stručně uvedla, že doba od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 byla dobou zaměstnání a nikoli „ndp“ snížená na 80

%. Navrhovala započíst dobu od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 jako dobu zaměstnání, tedy v plném rozsahu pojištění. K námitkám připojila kopii evidenčního listu od době zaměstnání, podle něhož byla zaměstnána od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 (jednalo se o tiskopis ČSSZ – 1127/6, zmiňovaný stěžovatelkou v kasační stížnosti).

Na podané námitky reagovala stěžovatelka rozhodnutím ze dne 29. 9. 2010, jímž námitky zamítla a napadené rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdila. V odůvodnění uvedla, že provedenou kontrolou zjistila, že všechny doby pojištění i vyměřovací základy byly na základě podkladů, jež má stěžovatelka k dispozici, zohledněny a správně uvedeny v osobním listu důchodového pojištění účastníka řízení ze dne 17. 5. 2010. Správnost tohoto závěru nezvrátila ani kopie předloženého dokladu, neboť bylo bezpečně prokázáno, že v období od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 byla žalobkyně studentkou LF UK a tato skutečnost byla touto institucí řádně doložena bezchybně vyplněným evidenčním listem o době zaměstnání a výdělku ze dne 19. 7. 1976. Žalovaná, jakožto orgán rozhodující o námitkách, neshledala důvod pro zrušení či změnu napadeného rozhodnutí nebo jeho části, popř. zastavení řízení, a proto napadené rozhodnutí potvrdila podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb.

V dávkovém spise je založen originál evidenčního listu o době zaměstnání a výdělku vyhotovený Univerzitou Karlovou – Děkanátem lékařské fakulty v Plzni dne 19. 7. 1976 a téhož dne odeslaný žalované. Podle něho je doba zaměstnání vykazována žalobkyni nepřetržitě od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 s tím, že hrubý výdělek v roce 1970 činí 2400 Kč, v letech 1971 až 1975 9600 Kč ročně a v roce 1976 (od 1. 1. do 30. 6.) činí 7200 Kč. Tento doklad je ověřen tehdejším Národním výborem města Plzeň a na originálu je u rubriky: *označení resortu (zkratka),* otisk razítka SKOL.(Uváděné částky hrubého výdělku odpovídají částkám,které se v označených letech pokládaly podle tehdy platných předpisů za hrubý příjem studenta).

K žalobě připojila žalobkyně informativní osobní list důchodového pojištění ze dne 7. 2. 2006 a 20. 1. 2009, podle něhož jí doba od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 byla hodnocena jako doba zaměstnání v počtu 2100 dnů. Žalobkyně dále předložila opis evidenčního listu důchodového pojištění (datum zpracování 1. 1. 2005) podle něhož je jí započteno zaměstnání od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976. Nejvyšší správní soud zjišťuje, že stejnopis téhož dokladu připojila stěžovatelka již k námitkám podaným proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

Vzhledem k tvrzení žalobkyně si Krajský soud v Plzni správně vyžádal od Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni sdělení, zda žalobkyně v době od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 byla současně při studiu také zaměstnána na katedře anatomie. Uvedená instituce sdělila soudu, že žalobkyně v době svých studií na LF UK v Plzni pracovala též na Ústavu anatomie jako odborná asistentka, a to v období od 1. 10. 1972 do 31. 5. 1976.

Jelikož stěžovatelka nepokládala sdělení LF UK v Plzni za dostačující pro doložení řádného pracovního poměru žalobkyně, který by zakládal účast na nemocenském a důchodovém pojištění, požádal krajský soud opět děkanát fakulty o sdělení, zda žalobkyní byla na výkon práce odborné asistentky uzavřena smlouva o pracovním poměru či se jednalo pouze o dohodu o provedení práce či o dohodu o pracovní činnosti. Pokud se

jednalo o pracovní poměr (či vedlejší pracovní poměr) zakládající účast na nemocenském a důchodovém pojištění dle tehdy platných předpisů, požádal o vyhotovení potřebného evidenčního listu důchodového zabezpečení ohledně doby pojištění jmenované po shora uvedenou dobu. K žádosti soudu osobní a mzdové oddělení LF UK v Plzni zaslalo soudu evidenční list důchodového zabezpečení ze dne 8. 4. 2011 (na formuláři OSSZ v Plzni), v němž potvrzuje, že žalobkyně byla v organizaci zaměstnána od 1. 10. 1972 a pracovní poměr skončil dne 31. 5. 1976. Celkový počet dnů zaměstnání činil 1339. Současně s tímto dokladem byly soudu zaslány kopie mzdových listů za roky 1974 a 1975, přičemž fakulta v přípisu z 8. 4. 2011 sdělila, že se mzdové listy za další období nepodařilo dohledat. Krajský soud ještě učinil dne 8. 4. 2011 úřední záznam, podle něhož k dotazu soudu vedoucí osobního a mzdového oddělení fakulty Ing. A. J. sdělila, že na mzdovém oddělení už nepracuje nikdo, kdo tam pracoval v roce 1976 a ani nelze z ničeho zjistit, zda byly tehdy vyhotoveny evidenční listy o studiu a o době zaměstnání zvlášť. Navíc v té době nebyla krácena doba pojištění týkající se studia jako v době současné, tudíž doba zaměstnání tehdy neměla přednost před studiem jako nyní.

Kopie evidenčního listu důchodového zabezpečení byla zaslána žalované, ta však sdělila, že k němu nemůže přihlédnout, neboť není ověřen příslušnou OSSZ, když žalovaná nemá k dispozici originál tohoto dokladu.

Takto podchycený skutkový stav vzal krajský soud za podklad pro svá zjištění a při svém rozhodnutí z něho vycházel. Učinil tak však postupem, který nemá zákonnou oporu. Z judikatury Nejvyššího správního soudu plyne (např. rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 3 Azs 103/2005 – 76), že pokud krajský soud použije jemu předložené listiny jako důkazy, aniž by za tímto účelem nařídil jednání, porušuje tím zásadu přímosti zakotvenou v § 77 odst. 1 s. ř. s., podle níž soud provádí dokazování jedině při jednání. Podle § 129 odst. 1 o. s. ř., použitého přiměřeně podle § 64 s. ř. s., se důkaz listinnou provede tak, že ji nebo její část při jednání předseda senátu přečte nebo sdělí její obsah. Pouhé zaslání kopie listiny (kterou si opatřil soud), účastníkům řízení není zákonem předepsaný způsob dokazování. V daném věci není sporu o tom, že krajský soud použil listin, které si v průběhu řízení vyžádal jako důkazních prostředků, neboť v reprodukční části odůvodnění napadeného rozhodnutí z obsahu uvedených listin citoval a v argumentační části odůvodnění provedl – byť velmi kusé – jejich hodnocení. Konkrétně uvedl, „ *že napadené rozhodnutí vykazuje vady, protože skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí je v rozporu s doplněným obsahem spisu, neboť v soudním řízení byla prokázána další doba pojištění žalobkyně*“. Jak již bylo zdůrazněno, pokud chtěl krajský soud argumentovat „ *doplněným obsahem spisu*“, měl v souladu s ustanovením § 77 odst. 1 s. ř. s. nařídit jednání a při něm důkazy, jimiž řízení doplnil, provést. Teprve pokud by takto předepsaným způsobem zjistil, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí je v rozporu s doplněným obsahem spisu, mohl přezkoumávané rozhodnutí žalovaného zrušit. Krajský soud tudíž nemohl zrušit toto rozhodnutí bez jednání rozsudkem podle § 76 odst.1,písm.b) s.ř.s.,pokud svůj závěr opřel o důkazy neprovedené předepsaným způsobem. Obecně pak platí, že skutková zjištění soudu, která mají základ v nesprávném způsobu provedení důkazu, nepožívají ochranu ani v kasačním řízení. Již z toho důvodu musel Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušit podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pro jinou vadu řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Krom toho nutno uvést, že se stěžovatelka právem dovolala též důvodu kasační stížnosti podle téhož ustanovení, a to nepřezkoumatelnosti argumentační části napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů a dále též nepřezkoumatelnosti závazného právního názoru krajského soudu pro správní orgán, jak má v řízení dále postupovat (pro jeho neurčitost).

K soudem konstatované vadě řízení před správním orgánem,pro kterou zrušil napadené rozhodnutí žalovavané nutno uvést, že stěžovatelka o žádosti žalobkyně o starobní důchod rozhodovala již podle nové právní úpravy řízení ve věcech důchodového pojištění a pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, zakotvené v zákoně č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Oproti předchozí procesní úpravě lze podle § 88 odst. 1 uvedeného zákona podat proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení uvedeného v § 3 odst. 3 písm. b) (Česká správa sociálního zabezpečení) ve věcech důchodového pojištění (jako řádný opravný prostředek) písemné námitky do 30 dnů ode dne jeho oznámení účastníku řízení. Podle třetího odstavce téhož ustanovení se námitky podávají orgánu sociálního zabezpečení, který rozhodnutí vydal, přičemž musí obsahovat stejné náležitosti jako odvolání podané podle § 82 správního řádu. Podle čtvrtého odstavce téhož ustanovení orgán sociálního zabezpečení rozhodne o námitkách ve lhůtách stanovených podle § 71 správního řádu, rozhodnutí správního orgánu prvního stupně přezkoumává v plném rozsahu a není přitom vázán podanými námitkami. Podle osmého odstavce téhož ustanovení, není-li v odstavcích 1 až 6 a 9 stanoveno jinak, vztahuje se na řízení o námitkách, na rozhodnutí o námitkách a přezkumné řízení a obnovu řízení, která se týkají rozhodnutí o námitkách, správní řád (až na výjimky, které však s předmětem sporu nesouvisí).

Dokazování je ve správním řádu upraveno v § 51 až 56. K provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek. Účastníci jsou přitom povinni označit důkazy na podporu svých tvrzení. Správní orgán není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci.

V projednávané věci se žalobkyně ve svých námitkách omezila na jedinou větu sepsanou s ní na Okresní správě sociálního zabezpečení v Sokolově dne 30. 6. 2010, kdy uvedla, že doba od 1. 10. 1976 do 30. 6. 1976 byla dobou zaměstnání, nikoli náhradní dobou pojištění sníženou na 80 %. Na důkaz svého tvrzení předložila výpis z evidenčního listu o dobách zaměstnání a výdělku (již zmíněný tiskopis ČSSZ), který podle zjištění Nejvyššího správního soudu potvrzuje jen to, co již měla žalovaná k dispozici při vydání rozhodnutí o přiznání starobního důchodu, totiž dobu označenou sice jako zaměstnání, ale fakticky dobu studia žalobkyně od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Plzni. I na originálu evidenčního listu o době zaměstnání a výdělku, vystaveného fakultou dne 19. 7. 1976 je totiž doba studia označena jako doba zaměstnání, neboť vzhledem k tomu, že doba studia byla hodnocena pro účely důchodového zabezpečení stejně jako doba zaměstnání, nebylo nutno činit v evidenci rozdíl. Lze pak těžko vytýkat stěžovatelce, že námitkám žalobkyně nevyhověla, neboť předloženým dokladem žalobkyně nic nového neosvědčila. Žalobkyně se dovolávala důkazu,který již

měla stěžovatelka k dispozici. Přitom důkazní břemeno ve smyslu § 52 správního řádu spočívalo především na žalobkyni. Pokud tedy zjistila z napadeného rozhodnutí o přiznání důchodu, že doba zaměstnání jí nebyla hodnocena správně, měla to v námitkách rozvést a případně doložit. Lze připustit, že žalobkyně mohla být obsahem informativního osobního listu důchodového pojištění ze dne 7. 2. 2006 pomýlena, že má dobu od 1. 10. 1970 do 30. 6. 1976 v počtu 2100 dnů hodnocenu jako dobu zaměstnání, nicméně za situace, kdy věděla, že v tuto dobu studovala a jen po část tohoto období, jak se ukázalo ze zpráv LF UK v Plzni, též vedle toho pracovala, musela mít pochybnosti o nesprávnosti či nepřesnosti tohoto údaje a měla tudíž své tvrzení upřesnit. Pokud tak neučinila nelze souhlasit s krajským soudem, že by se žalovaná dopustila vytýkané jí vady řízení, neboť v době vydání přezkoumávaného rozhodnutí neměla vědomost o souběžné pracovní činnosti žalobkyně, když tato skutečnost vyšla najevo až v přezkumném řízení soudním.

Krajskému soudu lze dát za pravdu v tom, že z důkazů provedených v průběhu přezkumného soudního řízení vyšlo najevo, že žalobkyně v době svých studií byla též zaměstnána (v pracovním poměru) na Ústavu anatomie LF UK v Plzni. Ačkoliv sama původně tvrdila (zatím své tvrzení v průběhu řízení nezměnila), že tomu tak bylo od 1. 10. 1970 do 30.6.1976, uvedená instituce potvrzuje existenci pracovního poměru až od 1. 10. 1972 do 31. 5. 1976 – viz. nově vystavený evidenční list důchodového zabezpečení ze dne 8. 4. 2011 a potvrzení fakulty ze dne 9. 2. 2011. Krajský soud v Plzni vzal tuto dobu (zřejmě) za další nově prokázanou dobu zaměstnání, avšak ve svém závazném právním názoru ji takto nevymezil. Krom toho nutno znovu připomenout, že nebyla prokázána zákonem předpokládaným způsobem.

Nad rámec potřebného odůvodnění je třeba pro úplnost dodat, že z rozhodnutí krajského soudu nelze navíc zjistit, jestli zvažoval, zda a v jakém rozsahu by se případný nový zápočet ve výši starobního důchodu žalobkyně projevil. Žalobkyně má zatím podle rozhodnutí žalované hodnocenu dobu pojištění v rozsahu 40 roků a 171 dnů. Pokud má mít řízení význam, musela by zápočtem získat nejméně další celý rok pojištění, do něhož ji chybí 194 dnů. Nejvyšší správní soud si ověřil, že pokud by v řízení bylo prokázáno, že žalobkyně v době od 1. 10. 1972 do 31. 5. 1976 kromě studia rovněž pracovala zákonem předpokládaným způsobem, pak by tento požadavek naplnila. Žalobkyni byla v rozsahu 80 % hodnocena doba pojištění od 18 roku věku (od X. X. 1970), kdy ještě studovala na střední škole (není tvrzeno, že v té době a dále až do 30. 9. 1970 vedle studia též pracovala a tato doba jí tudíž musí být hodnocena jen jako náhradní doba pojištění). Dále ji v rozsahu 80 % byla hodnocena doba vysokoškolského studia od 1. 10. 1970 až do X. X. 1976, kdy skončilo období šesti let studia po dosažení 18 let věku. Doba od X. X. 1976 do 25. 7. 1976 jí v osobním listu důchodového pojištění není hodnocena vůbec. Žalobkyně zatím tvrdí, že na Ústavu anatomie byla zaměstnána až do 30. 6. 1976, nicméně fakulta potvrzuje jen dobu do 31. 5. 1976.

Pokud by v řízení bylo prokázáno, že žalobkyně v období po X. X. 1976 byla vedle studia zaměstnána do 31. 5. 1976 či do 30. 6. 1976 na Ústavu anatomie, pak by jí tato doba měla být nově zhodnocena zcela. V opačném případě, pokud by byla prokázána jen doba studia, nemohla by jí být hodnocena vůbec, neboť jde o dobu studia přesahující 6 let po 18 roce věku. Doba předcházející tomuto datu (od 1. 10. 1972 do X. X. 1976) - pokud by bylo zjištěno a zákonným způsobem ověřeno, že se jednalo o dobu zaměstnání – pracovního

poměru, který ve smyslu předpisů tehdy platných (jak na ně upozornila v kasační stížnosti stěžovatelka) zakládal nemocenské pojištění, měla by být hodnocena v plné rozsahu, nikoliv krácena na jejich 80 %. V případě zápočtu doby od X. X. 1976 do 25. 7. 1976, která v evidenci zatím chybí vůbec, v počtu 114 dnů a zápočtu doby od 1. 10. 1972 do X. X. 1976 v plném rozsahu, tj. v rozsahu o 20 % vyšším než hodnotila stěžovatelka (20 % = 245 dnů), získala by žalobkyně kromě 40 již uznaných roků pojištění dalších 530 dnů, což je další 1 rok a 165 dnů. Výše jejího starobního důchodu by tím nepochybně ovlivněna byla.

Pokyn krajského soudu, podle něhož je třeba další dobu pokládat za nově prokázanou a žalobkyni ji zhodnotit, aniž by bylo uvedeno, kterou dobu má na zřeteli a v jakém rozsahu by měla být hodnocena, je nepřezkoumatelný pro svou neurčitost a je pro žalovanou prakticky nerealizovatelný.

Nejvyšší správní soud tedy dospěl ze všech shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost je důvodná pro vadu řízení před krajským soudem a dále též pro nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, obojí pak ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Proto rozsudek Krajského soudu v Plzni podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a současně věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž je tento soudu podle odst. 4 téhož ustanovení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu. Na krajském soudu proto bude, aby dokazování provedl zákonem předpokládaným způsobem a za tím účelem nařídil jednání. Účastníkům by tak měla být dána možnost se k jednotlivým důkazům vyjádřit. Teprve po takto provedeném dokazování krajský soud může o podané žalobě znovu rozhodnout.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 3 s. ř. s. Krajský soud v Plzni v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. února 2012

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu